

30.

Rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu

z dnia 26 listopada 1923 r.

o powoływaniu i zwalnianiu oraz prawach i obowiązkach maklerów przysięgłych na giełdach pieniężnych.

Na podstawie §§ 29 i 36 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1924 r. o organizacji giełd (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1019), zmienionego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 250) zarządza się co następuje:

§ 1. Pośrednictwem przy transakcjach na giełdzie pieniężnej i stwierdzaniem ich zawarcia mogą zajmować się tylko maklerzy przysięgli, zatwierdzeni przez Ministra Skarbu.

Rada giełdowa określa przy otwarciu giełdy liczbę stanowisk maklerów przysięgłych i, w miarę potrzeby, decyduje o dalszem jej powiększeniu.

§ 2. Maklerem przysięgłym na giełdzie pieniężnej może zostać tylko obywatel Rzeczypospolitej Polskiej w wieku od lat 35 do lat 60 włącznie, który był samodzielny kupcem lub też przez czas dłuższy zajmował kierownicze i odpowiedzialne stanowisko w bankowości, handlu lub przemyśle, względnie posiada odpowiednie do zajmowania stanowiska maklera przysięgłego kwalifikacje, a ponadto złoży z wynikiem dodatnim egzamin z dziedziny wymaganych od maklera przysięgłego wiadomości.

§ 3. Nie mogą zostać maklerami przysięgłymi na giełdzie pieniężnej osoby:

1) które w myśl §§ 10 i 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1924 r. o organizacji giełd (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1019), zmienionego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 250), nie mogą zastępować na giełdzie członka giełdy;

2) które zostały zwolnione ze stanowiska maklera przysięgłego z mocy samego prawa (§ 35 ust. 2);

3) które ze stanowiska maklera przysięgłego zostały zwolnione w drodze dyscyplinarnej (§ 33 ust. 2 p. 3) — przez okres 3 lat od dnia zwolnienia.

Do wymienionych w punktach 2—3 ustępu poprzedniego kategorii osób odpowiednio zaliczają się wszyscy zwolnieni ze stanowiska maklera przysięgłego z mocy samego prawa albo w drodze dyscyplinarnej na którejkolwiek bądź giełdzie pieniężnej lub towarowej.

§ 4. Podlegające obsadzeniu wolne stanowiska maklerów przysięgłych wraz z warunkami ubiegania się o te stanowiska rada giełdowa podaje do wiadomości publicznej drogą obwieszczeń, wywieszonych w sali zebrania giełdowych oraz zamieszczonych w „Monitorze Polskim” i przynajmniej w jednym z miejscowych dzienników, wychodzących w języku polskim. W obwieszczeniach ma być zarazem wyznaczony termin, w którym kandy-

daci na te stanowiska winni złożyć do rady giełdowej podania z dołączeniem dowodów, stwierdzających ich kwalifikacje.

O potrzebie obsadzenia wolnego stanowiska maklera przysięgłego decyduje rada giełdowa.

§ 5. Podania kandydatów na stanowiska maklerów przysięgłych rozpatruje prezes rady giełdowej, który po zasięgnięciu opinii izby maklerskiej, o ile rzeczona izba przy tejże giełdzie istnieje, decyduje przy zachowaniu postanowień §§ 2 i 3 niniejszego rozporządzenia o dopuszczeniu danego kandydata do egzaminu oraz wyznacza dla dopuszczonych kandydatów termin zgłoszenia się do złożenia egzaminu przed komisją egzaminacyjną.

§ 6. Komisja egzaminacyjna składa się z 5 osób, a mianowicie: prezesa rady giełdowej, jako przewodniczącego, komisarza giełdowego, jednego członka rady giełdowej, dyrektora względnie sekretarza giełdy i starszego maklera. Na giełdzie nowootwartej w skład pierwszej komisji egzaminacyjnej zamiast starszego maklera wchodzi drugi członek rady giełdowej.

Wszyscy członkowie komisji są uprawnieni do stawiania egzaminowanemu pytań z zakresu wymaganych od niego wiadomości.

§ 7. Kandydaci przy egzaminie na maklera przysięgłego winni wykazać w szczególności:

1) zasadnicze wiadomości z dziedziny prawa handlowego oraz wszystkich przepisów prawnych, odnoszących się do obrotu pieniężnego w Polsce;

2) znajomość miejscowych zwyczajów rynku oraz przebiegu operacji giełdowych;

3) znajomość języka polskiego w słowie i piśmie.
O uzdolnieniu kandydata rozstrzyga komisja egzaminacyjna większością głosów. Na żądanie jednego z członków komisji przewodniczący zarządza głosowanie tajne.

§ 8. Wykaz osób, które zdały egzamin, komisja egzaminacyjna przedstawia radzie giełdowej dla dokonania wyboru kandydatów na wolne stanowiska maklerów przysięgłych.

§ 9. Listę wybranych w myśl § 8 kandydatów rada giełdowa przedkłada za pośrednictwem komisarza giełdowego Ministrowi Skarbu do zatwierdzenia, załączając równocześnie wykaz osób, które zdały egzamin.

W razie gdyby niektórzy lub wszyscy wybrani kandydaci nie zostali zatwierdzeni, rada giełdowa w 28-dniowym terminie przedkłada Ministrowi Skarbu wniosek o zatwierdzenie nowych kandydatów na miejsce niezatwierdzonych.

Na wypadek dwukrotnego niezatwierdzenia, Minister Skarbu mianuje maklerów na miejsca nieobsadzone z pośród osób, które zdały egzamin.

§ 10. Rada giełdowa wzywa zatwierdzonych jak i mianowanych maklerów do złożenia przysięgi (uroczystego przyrzeczenia) na ręce komisarza giełdowego w obecności prezesa rady giełdowej, delegowanych 2 członków rady giełdowej i dyrektora względnie sekretarza giełdy.

§ 11. Bezpośrednio po złożeniu przysięgi (uroczystego przyrzeczenia) maklerzy przysięgli składają pisem-

ne zobowiązanie, że poza wykonywaniem czynności maklerskich nie będą prowadzili przedsiębiorstw handlowych lub przemysłowych na własny lub obcy rachunek, ani też nie będą zajmowali żadnych stanowisk we wszelkich tego rodzaju przedsiębiorstwach.

Za zgodą komisarza giełdowego rada giełdowa może tytułem wyjątku zezwolić na prowadzenie przez maklera przysięgłego na własny rachunek przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego, o ile prowadzenie rzeczonych przedsiębiorstwa z natury swej nie może ujemnie wpływać na bezstronność maklera przy spełnianiu jego czynności maklerskich.

Zezwolenie, o którym mowa w ustępie poprzednim, może być wydane warunkowo i również może być w każdym czasie za zgodą komisarza giełdowego odwołane z powodu niedopełnienia warunków albo zmiany przedmiotu lub prawnej organizacji prowadzonego przez maklera przedsiębiorstwa.

Zezwolenie winno być bezzwłocznie odwołane na żądanie komisarza giełdowego, zgłoszone do rady giełdowej w formie pisemnej. Komisarz giełdowy nie ma obowiązku podawać motywów takiego żądania.

§ 12. Rada giełdowa wydaje maklerom przysięgłym listy nominacyjne, podpisane przez prezesa rady giełdowej, komisarza giełdowego i dyrektora względnie sekretarza giełdy.

Niezwłocznie po otrzymaniu nominacji makler przysięgły obowiązany jest wykupić ustanowione dla maklerów przysięgłych świadectwo przemysłowe, po czym przystąpić do wykonywania swych czynności na giełdzie.

§ 13. Maklerzy przysięgli winni być obecni na sali zebrań giełdowych przez cały czas trwania zebrania giełdowego.

Powierzone sobie obowiązki maklerzy przysięgli mogą wykonywać tylko osobiście przy ścisłym stosowaniu się do wszystkich obowiązujących przepisów prawnych i regulaminowych.

§ 14. Maklerom przysięgłym nie wolno dokonywać na giełdzie jakichkolwiek transakcji na własny rachunek oraz pośredniczyć w zawieraniu, względnie stwierdzać zawarcie umów pomiędzy osobami, nie będącymi członkami giełdy, lub co do wartości, niedopuszczonych na danej giełdzie do obrotów i notowań.

W wyjątkowych wypadkach rada giełdowa może zezwolić maklerowi przysięgiemu na pośredniczenie w zawarciu względnie stwierdzenie zawarcia na giełdzie transakcji niedopuszczoną do obrotów i notowań wartości, o ile wartość rzeczona może być przedmiotem obrotów na giełdzie pieniężnej w myśl § 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1924 r. o organizacji giełd (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1019), zmienionego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 250).

§ 15. Poza giełdą maklerzy przysięgli mogą pośredniczyć przy zawieraniu i kartą umowy stwierdzać zawarcie jedynie takich transakcji, w których stronami są wyłącznie członkowie danej giełdy i nadto przedmiotem których są wartości, dopuszczone na tejże giełdzie do obrotów i notowań.

§ 16. W związku z pośredniczeniem przy transakcjach na giełdzie makler przysięgły jest obowiązany:

1) ostrzegać zawierającego transakcję o zamiarze świadomego wprowadzenia w błąd przez stronę przeciwną;

2) z chwilą zaakceptowania umowy wręczyć stronom karty umowy;

3) zachować w tajemnicy dokonaną transakcję, o ile przepisy ustawowe lub rozporządzenie niniejsze nie stanowią inaczej;

4) być obecnym na posiedzeniach komisji notowań i zarejestrować w raporcie, składanym przewodniczącemu tej komisji, wszystkie dokonane przez siebie na giełdzie transakcje w celu ustalenia kursów dla ceduły giełdowej;

5) zwracać uwagę komisji notowań na transakcje, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że zawarte zostały tylko pozornie lub na szkodę osób trzecich;

6) zapisać każdą transakcję tegoż dnia, w którym została zawarta, do księgi maklerskiej bez poprawek, skrobań, wycierań i pozostawiania miejsc pustych;

7) zawiadomić komisarza giełdowego i starszego maklera o dostrzeżonych faktach pokątnego pośredniczenia celem spowodowania usunięcia winnych z zebrań giełdowych;

8) wplacać w oznaczonych terminach do kas właściwych urzędów wszystkie przypadające od niego należności skarbowe;

9) na żądanie rady giełdowej złożyć raport o transakcjach, zawartych za jego pośrednictwem poza giełdą;

10) wykonywać wszystkie czynności, które wynikają z obowiązku bezstronnego pośredniczenia, stosując się do uchwalonych przez radę giełdową przepisów w tym względzie.

§ 17. Karty umowy wypisuje się w trzech egzemplarzach na bloku ponumerowanym; na czołowej karcie makler przysięgły wypisuje ołówkiem atramentowym treść, która na dwu następnych egzemplarzach odbija się przez kalkę.

Dwa egzemplarze karty umowy makler przysięgły doręcza stronom, jeden zaś egzemplarz pozostawia u siebie w bloku jako podstawę do zapisania transakcji w księdze maklerskiej.

Mylnie wypisane karty umowy kasuje się i pozostawia we wszystkich trzech egzemplarzach w bloku z adnotacją o umiawnieniu.

Wszystkie zużyte bloki z pozostałymi w nich egzemplarzami kart umowy winny być przez maklera przysięgłego przechowywane do czasu złożenia ich w archiwum (§ 23).

§ 18. Karty umowy winny zawierać:

1) numer porządkowy;

2) nazwiska, względnie firmy stron;

3) przedmiot transakcji, kurs, sposób i termin likwidacji oraz inne warunki istotne;

4) datę i podpis maklera;

5) inne dane, których oznaczenie uzna rada giełdowa za wskazane.

Celem ułatwienia wypisywania kart umowy rada giełdowa może ustanowić stosowanie pewnych skrótów, a może również przyjąć, jako obowiązujące, niektóre zwyczaje (szczególnie co do sposobów i terminów likwidacji).

cji), których w takim razie można w kartach umowy nie podawać.

§ 19. Makler przysięgły zapisuje zawarte za jego pośrednictwem transakcje do ponumerowanej i oparowanej księgi maklerskiej, poświadczonej przez komisarza giełdowego lub przez władzę, która według obowiązujących ustaw jest powołaną do poświadczania ksiąg handlowych.

W księdze maklerskiej wymienić należy:

- 1) liczbę porządkową transakcji w księdze;
- 2) liczbę porządkową karty umowy;
- 3) nazwiska względnie firmy stron;
- 4) dzień dokonania i warunki transakcji;
- 5) kwotę należności skarbowej;
- 6) kiedy i komu były wydane wyciągi.

Transakcje, zawarte poza giełdą, zapisuje się do księgi maklerskiej ze specjalną adnotacją.

Skasowane karty umowy winny być w księdze maklerskiej odnotowane.

Na każdej stronie księgi maklerskiej winny być podane ogólne sumy kwot, które z tytułu zapisanych na danej stronie transakcji przypadają na poczet należności skarbowej. Sumy te mają być przenoszone na stronie następane.

§ 20. Na żądanie stron maklerzy przysięgli wydają wyciągi z księgi maklerskiej, zaopatrzone podpisem i pieczęcią starszego maklera.

§ 21. Poza wypadkami, przewidzianymi w obowiązujących ustawach lub w niniejszym rozporządzeniu, makler przysięgły obowiązany jest do okazywania księgi maklerskiej oraz pozostałych w bloku egzemplarzy kart umowy tylko komisarzowi giełdowemu.

§ 22. Za zgodą komisarza giełdowego makler przysięgły winien okazać księgę maklerską oraz pozostałe w bloku egzemplarze kart umowy na żądanie:

- 1) sądu rozjemczego giełdy;
- 2) komisji dyscyplinarnej giełdy;
- 3) komisji dyscyplinarnej dla maklerów przysięgłych.

W razie gdyby przy ustalaniu kursów dla ceduły giełdowej zachodziło podejrzenie, że transakcja zawarta została pozornie lub na szkodę osób trzecich, to również za zgodą komisarza giełdowego makler przysięgły obowiązany jest ujawnić przed komisją notowań osoby, które transakcję zawarły.

§ 23. Po upływie roku kalendarzowego, najpóźniej 31 marca roku następnego, maklerzy przysięgli składają swe księgi i zużyte bloki do archiwum giełdowego, gdzie w ich obecności zostają one opieczętowane pieczęciami komisarza giełdowego i starszego maklera.

W razie potrzeby wolno jest maklerowi przysięgłemu wycofać swoją księgę maklerską z archiwum giełdowego dla zrobienia wyciągu w obecności komisarza giełdowego i starszego maklera, poczem księga musi być natychmiast opieczętowana jak poprzednio i złożona zpowrotem do archiwum. O czynności tej spisuje się protokół, który zostaje przechowany w aktach giełdy.

§ 24. Maklerzy przysięgli wybierają z pośród swego grona na okres trzyletni starszego maklera oraz je-

go zastępcę, którzy wszakże przez wybór ten nie tracą prawa zajmowania się czynnościami maklerskimi.

O ile liczba maklerów przysięgłych nie przekracza 2, to starszego maklera wyznacza rada giełdowa.

Wybór lub wyznaczenie starszego maklera oraz jego zastępcy podlega zatwierdzeniu przez Ministra Skarbu.

W wypadku dwukrotnego niezatwierdzenia Minister Skarbu mianuje starszego maklera i jego zastępcę z grona maklerów przysięgłych danej giełdy.

§ 25. Do obowiązków starszego maklera przysięgłego w szczególności należy:

- 1) kierowanie działalnością maklerów przysięgłych;
- 2) nadzór nad należytem sporządzaniem raportów o zawartych transakcjach;
- 3) podpisywanie ceduły giełdowej;
- 4) informowanie komisarza giełdowego i rady giełdowej o niestosowaniu się uczestników zebrań giełdowych i maklerów przysięgłych do obowiązujących na giełdzie przepisów;
- 5) udzielanie wyjaśnień komisarzowi giełdowemu i radzie giełdowej;
- 6) sprawowanie funkcji, zleconych mu w drodze uchwał rady giełdowej;
- 7) branie udziału z głosem doradczym w posiedzeniach rady giełdowej oraz w ogólnych zgromadzeniach członków giełdy.

Starszy makler nie może być obecny na posiedzeniu rady giełdowej przy rozpatrywaniu spraw, dotyczących materialnych interesów maklerów przysięgłych.

§ 26. Przy liczbie maklerów przysięgłych, przekraczającej 10 osób, winna być utworzona izba maklerska, której statut podlega zatwierdzeniu przez Ministra Skarbu.

Przewodniczącym izby maklerskiej jest każdorazowy starszy makler przysięgły.

§ 27. Jeśli przy giełdzie nie istnieje izba maklerska, to rada giełdowa w porozumieniu z komisarzem giełdowym może w każdym czasie ustanowić dla maklerów przysięgłych kaucje, które mogą być podwyższone lub obniżane stosownie do obrotów.

W porozumieniu z komisarzem giełdowym rada giełdowa zarządza pokrycie nieuregulowanych pretensyj do maklera do wysokości jego kaucji, stosując przytem drogą analogii postanowienia § 37 niniejszego rozporządzenia.

§ 28. Wysokość kurtażów maklerskich określa rada giełdowa.

Uchwałę rady giełdowej, zmieniającą wysokość kurtażów, komisarz giełdowy może zawiesić i przedłożyć Ministrowi Skarbu do decyzji. Jeśli w ciągu dni ośmiu od dnia zawieszenia nie będzie radzie giełdowej zakomunikowana decyzja, uchylająca zawieszoną uchwałę, to rzeczona uchwała staje się prawomocną.

§ 29. Maklerom przysięgłym przysługuje prawo do korzystania corocznie z urlopu wypoczynkowego, którego udziela rada giełdowa na wniosek starszego maklera.

W razie nieobecności maklera na giełdzie dłużej niż przez 3 dni, jego księga maklerska winna znajdować się

u starszego maklera, który na żądanie stron zastępczo będzie wydawał wyciągi.

§ 30. Maklerzy przysięgli pełnią swe obowiązki do 70 roku życia włącznie, o ile wcześniej nie zostaną ze stanowiska maklera przysięgłego zwolnieni (§ 33 ust. 2 p. 3 i § 35 ust. 2), lub nie ustąpią dobrowolnie.

W wyjątkowych wypadkach wymieniona w ustępie poprzednim granica wieku do pozostawania na stanowisku maklera przysięgłego może być przesunięta przez Ministra Skarbu na wniosek rady giełdowej.

§ 31. O ile makler przysięgły złoży radzie giełdowej podanie o zwolnienie go z zajmowanego stanowiska, to uregulowanie wszelkich pretensyj, jakie do ustępującego maklera mogą wyniknąć z tytułu jego czynności maklerskich, winno być dopilnowane w drodze publicznego ogłoszenia. Ogłoszenie to winno być wywieszane w sali zebrań giełdowych i zamieszczone w „Monitorze Polskim” oraz przynajmniej w jednym z miejscowych dzienników, wychodzących w języku polskim, przyczem termin zgłaszania do maklera pretensyj nie może być krótszy niż sześciotygodniowy. Zgłoszenia winny być składane do rady giełdowej.

Po upływie wyżej określonego terminu rada giełdowa ewentualnie zwraca kaucję (§ 27 ust. 2) i zwalnia maklera.

Księgę maklerską i zużyte bloki ustępujący makler składa w archiwum giełdowym w trybie, określonym w § 23.

§ 32. Przepis, zawarty w § 31 ust. 1, znajduje również zastosowanie w razie śmierci maklera przysięgłego oraz w wypadku zwolnienia go ze stanowiska z mocy samego prawa (§ 35 ust. 2) lub w drodze dyscyplinarnej (§ 33 ust. 2 p. 3).

§ 33. Za czyny nieetyczne, niestosowanie się do obowiązujących przepisów prawnych i regulaminowych oraz za wszelkie wykroczenia, popełnione w związku z wykonywaniem swych czynności, makler przysięgły odpowiada przed komisją dyscyplinarną dla maklerów przysięgłych, której skład jest analogiczny do składu komisji egzaminacyjnej (§ 6).

Komisja dyscyplinarna dla maklerów przysięgłych wymierza kary następujące:

- 1) napomnienia;
- 2) zawieszenia w czynnościach do 6 miesięcy;
- 3) zawieszenia w czynnościach w połączeniu

z wnioskiem o zwolnienie przez Ministra Skarbu ze stanowiska maklera przysięgłego.

§ 34. Komisję dyscyplinarną dla maklerów przysięgłych zwołuje prezes rady giełdowej z inicjatywy własnej lub na wniosek komisarza giełdowego.

Orzeczenia tej komisji wykonywa rada giełdowa.

§ 35. Na wypadek wdrożenia przeciwko maklerowi przysięgłemu postępowania karno-sądowego o przestępstwo z chciwości zysku lub o zbrodnię, komisja dyscyplinarna dla maklerów przysięgłych natychmiast poweźmie decyzję w przedmiocie czasowego zawieszenia maklera w czynnościach.

W razie sądowego prawomocnego zasądzenia za czyn w poprzednim ustępie wymieniony, makler przysięgły z mocy samego prawa zostaje zwolniony ze swego stanowiska.

W razie zasądzenia za inny czyn przestępny, sprawa podlega rozpatrzeniu przez komisję dyscyplinarną dla maklerów przysięgłych, i zwolnienie może nastąpić tylko w trybie, przewidzianym w § 33 ust. 2 p. 3.

§ 36. Listy, zwalniające maklerów przysięgłych z ich stanowisk, mają być podpisywane w taki sam sposób, jak i listy nominacyjne (§ 12).

§ 37. Jeśli przy giełdzie istnieje izba maklerska, to nieuregulowane pretensje (określone w § 31 ust. 1) do maklerów, zwolnionych z mocy samego prawa lub w drodze dyscyplinarnej oraz zmarłych, pokrywa izba najpóźniej w ciągu sześciu tygodni od daty listu, zwalniającego maklera ze stanowiska, lub od dnia śmierci maklera; nieuregulowane zaś pretensje z tytułu czynności maklerskich do maklerów, ustępujących dobrowolnie, izba pokrywa najpóźniej w ciągu dwóch tygodni po terminie, określonym w § 31 ust. 1.

Izba maklerska pokrywa koszty ogłoszeń, przewidzianych w § 31.

§ 38. W razie śmierci maklera przysięgłego, starszy makler powinien wycofać i zatrzymać u siebie bloki i księgę maklerską zmarłego oraz zawiadomić o tem właściwą władzę skarbową I instancji. Po upływie sześciu tygodni od dnia śmierci maklera przysięgłego pozostałe po nim bloki i księga maklerska winny być złożone przez starszego maklera w archiwum giełdowym w trybie, określonym w § 23.

§ 39. O złożeniu przez maklera przysięgłego podania o zwolnienie (§ 31), o wymierzeniu przez komisję dyscyplinarną dla maklerów przysięgłych kary, przewidzianej w § 33 ust. 2 p. 3, jak również o zwolnieniu z mocy samego prawa oraz o śmierci maklera rada giełdowa niezwłocznie zawiadamia władzę skarbową pierwszej instancji, w której okręgu ma siedzibę odnośna giełda.

§ 40. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie dni 14 od dnia ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 20 kwietnia 1923 r. w przedmiocie powoływania i zwalniania oraz praw i obowiązków maklerów na giełdach pieniężnych w Polsce (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 372), zmienione rozporządzeniem z dnia 17 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 292), oraz wszelkie inne w tym przedmiocie dawniejsze przepisy, niezgodne z rozporządzeniem niniejszym.

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*